

Пчеларството в България през 2021 година

Към 1^{-ви} октомври 2021 г. броят на пчелните семейства е 838.0 хил. броя, което е с 2.9% по-малко от 2020 г. Независимо че пчелните семейства, от които е добиван мед през 2021 г., намаляват до 665.0 хил. броя (-2.2%), произведеният пчелен мед е 11 638 тона, което е с 28.4% повече спрямо 2020 г. Средният добив от едно пчелно семейство се увеличава с 31.6% и достига до 17.5 кг.

През наблюдаваната година е произведен 3.4 тона пчелен клей (прополис) и над 34 тона цветен пращец. Броят на стопанствата с пчелни семейства през 2021 година е 10 801 (-7.1%). С 9.3% намалява броят на стопанствата, в които се отглеждат от 1 до 49 пчелни семейства. Стопанствата с 50 и повече пчелни семейства намаляват с 5.0%. Средният брой на отглежданите пчелни семейства в едно стопанство се увеличава с 4.4% до 77.6 броя/стопанство. Общо през 2021 г. са загинали над 81 хиляди пчелни семейства. За изследвания период са продадени 5 667 тона пчелен мед на преработвателните предприятия, директно са продадени 1 952 тона, на търговците на дребно – 277 тона, за промишлеността – 209 тона, а за собствена консумация са отделени 1 540 тона.

Таблица 1

Стопанства, пчелни семейства и производство на пчелен мед по статистически райони през 2021 година						
Статистически зони (NUTS 1) и статистически райони (NUTS 2)	Стопанства с пчелни семейства към 01.10.2021 г.	Пчелни семейства към 01.10.2021 г.	Пчелни семейства, от които е добиван мед	Среден брой пчелни семейства	Добит пчелен мед	Среден добив на мед от едно пчелно семейство
	(брой)	(брой)	(брой)	(брой)	(тона)	(кг)
България	10 801	837 955	665 020	77.6	11 638	17.5
<i>Северна и Югоизточна България</i>	<i>8 147</i>	<i>701 869</i>	<i>564 338</i>	<i>86.2</i>	<i>10 446</i>	<i>18.5</i>
Северозападен	1 825	142 806	115 720	78.2	2 087	18.0
Северен централен	2 223	192 068	161 016	86.4	3 137	19.5
Североизточен	2 109	188 499	155 358	89.4	3 107	20.0
Югоизточен	1 990	178 496	132 244	89.7	2 115	16.0
<i>Югозападна и Южна централна България</i>	<i>2 654</i>	<i>136 086</i>	<i>100 682</i>	<i>51.3</i>	<i>1 192</i>	<i>11.8</i>
Югозападен	877	41 274	34 005	47.1	402	11.8
Южен централен	1 777	94 812	66 677	53.4	790	11.8

Източник: Министерство на земеделието, отдел “Агростатистика”, анкета “Пчеларството в България”

Таблица 2

Унищожени пчелни семейства и загуби, нанесени по различни причини през 2021 г. по статистически райони						
Статистически зони (NUTS 1) и статистически райони (NUTS 2)	Общо унищожени пчелни семейства (брой)	в т.ч.				Изменение 2021/2020 (%)
		от отравяне (брой)	от болести (брой)	от глад (брой)	по други причини (брой)	
България	81 440	17 031	8 443	12 500	43 466	84.0%
<i>Северна и Югоизточна България</i>	<i>68 132</i>	<i>14 435</i>	<i>6 011</i>	<i>10 318</i>	<i>37 368</i>	<i>117.7%</i>
Северозападен	6 644	1 908	694	433	3 609	3.7%
Северен централен	15 575	3 358	1 480	2 942	7 795	127.9%
Североизточен	22 940	4 414	2 547	5 675	10 304	260.2%
Югоизточен	22 973	4 755	1 290	1 268	15 660	99.4%
<i>Югозападна и Южна централна България</i>	<i>13 108</i>	<i>2 596</i>	<i>2 432</i>	<i>2 182</i>	<i>6 098</i>	<i>3.6%</i>
Югозападен	3 440	264	720	626	2 030	8.0%
Южен централен	9 668	2 332	1 712	1 556	4 068	2.0%

Източник: Министерство на земеделието, отдел “Агростатистика”, анкета “Пчеларството в България”

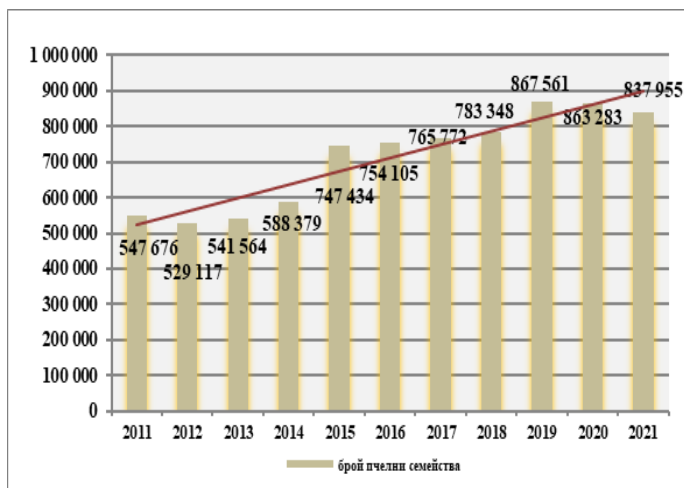
Резултати и анализи

Таблица 3

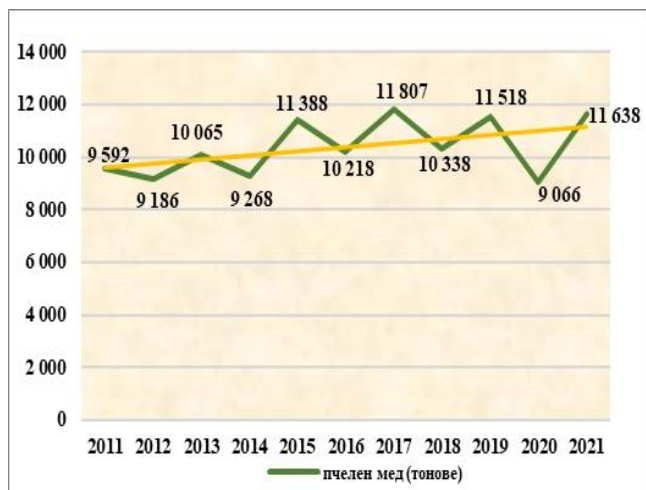
Пчелни семейства по статистически райони през 2020 и 2021 година						
Статистически зони (NUTS 1) и статистически райони (NUTS 2)	Пчелни семейства към 01.10.2020 г.	Пчелни семейства към 01.10.2021 г.	Изменение 2021/2020	Пчелни семейства, от които е добиван мед през 2020 г.	Пчелни семейства от които е добиван мед през 2021 г.	Изменение 2021/2020
	(брой)	(брой)	(%)	(брой)	(брой)	(%)
България	863 283	837 955	-2.9%	680 266	665 020	-2.2%
Северна и Югоизточна България	726 313	701 869	-3.4%	578 547	564 338	-2.5%
Северозападен	154 901	142 806	-7.8%	128 185	115 720	-9.7%
Северен централен	205 461	192 068	-6.5%	161 008	161 016	0.0%
Североизточен	184 658	188 499	2.1%	149 181	155 358	4.1%
Югоизточен	181 293	178 496	-1.5%	140 173	132 244	-5.7%
Югозападна и Южна централна България	136 970	136 086	-0.6%	101 719	100 682	-1.0%
Югозападен	43 248	41 274	-4.6%	30 813	34 005	10.4%
Южен централен	93 722	94 812	1.2%	70 906	66 677	-6.0%

Източник: Министерство на земеделието, отдел "Агростатистика", анкети "Пчеларството в България"

Графика 1. Отглеждани пчелни семейства (брой)

Графика 2. Производство на пчелен мед в България

Източник: Министерство на земеделието, отдел "Агростатистика", анкети "Пчеларството в България"

Таблица 4

Разпределение на стопанствата според броя на отглежданите пчелни семейства									
Брой пчелни семейства в стопанство	Стопанства към 1 ^{ва} октомври			Пчелни семейства към 1 ^{ва} октомври			Среден брой пчелни семейства		
	2020 г.	2021 г.	Изменение 2021/2020	2020 г.	2021 г.	Изменение 2021/2020	2020 г.	2021 г.	Изменение 2021/2020
	(брой)	(брой)	(%)	(брой)	(брой)	(%)	(брой)	(брой)	(%)
от 1 до 9	1 968	1 188	-39.6%	10 678	5 942	-44.4%	5.4	5.0	-7.4%
от 10 до 49	3 689	3 945	6.9%	91 884	92 751	0.9%	24.9	23.5	-5.6%
от 50 до 149	4 273	3 819	-10.6%	384 015	347 585	-9.5%	89.9	91.0	1.2%
150 и повече	1 696	1 849	9.0%	376 706	391 677	4.0%	222.1	211.8	-4.6%
Общо	11 626	10 801	-7.1%	863 283	837 955	-2.9%	74.3	77.6	4.4%

Източник: Министерство на земеделието, отдел "Агростатистика", анкети "Пчеларството в България"

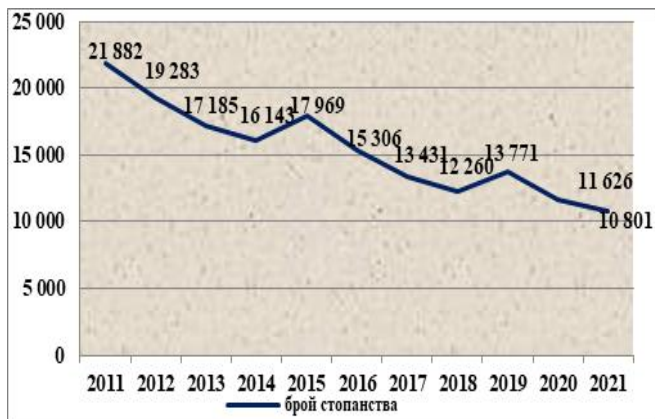
Таблица 5

Реализация на пчелен мед и средни продажни цени					
Вид реализация	Количество реализиран пчелен мед през 2020 г.	Средна цена* през 2020 г.	Количество реализиран пчелен мед през 2021 г.	Средна цена* през 2021 г.	Изменение на средната цена 2021/2020
	(тона)	(лв./кг)	(тона)	(лв./кг)	(%)
Директни продажби на краен потребител	1 800	7.76	1 952	8.19	5.5%
Директни продажби на търговците на дребно	448	5.93	277	8.45	42.5%
Продажби на преработвателни предприятия	4 894	4.27	5 667	5.67	32.8%
Продажби за промишлеността	634	4.06	209	5.53	36.2%
Общо продажби	7 776	5.15	8 105	6.37	23.7%
За собствена консумация и подхранване на пчели	1 399	-	1 540	-	-

* Цените са без ДДС.

Източник: Министерство на земеделието, отдел "Агростатистика", анкети - "Пчеларството в България"

Графика 3. Стопанства с пчелни семейства

Графика 4. Унищожени пчелни семейства (брой)

Източник: Министерство на земеделието, отдел "Агростатистика", анкети "Пчеларството в България"

Таблица 6

Профилактични мероприятия и подхранване на пчелните семейства през 2019 и 2020 г.						
Мероприятия	2020 г.		2021 г.		Изменение 2021/2020	
	Пчелни семейства	Среден разход за 1 пчелно семейство	Пчелни семейства	Среден разход за 1 пчелно семейство	Пчелни семейства	Среден разход за 1 пчелно семейство
	(брой)	(лв.)	(брой)	(лв.)	(%)	(%)
Третиране срещу вароатоза	842 234	5.00	832 386	5.46	-1.2%	9.2%
Есенно подхранване	595 510	7.12	576 988	7.41	-3.1%	4.1%
Зимно подхранване	546 940	6.98	519 106	7.04	-5.1%	0.9%
Пролетно подхранване	623 817	7.10	582 396	7.38	-6.6%	3.9%
Други разходи	596 567	10.60	633 096	12.52	6.1%	18.1%

Източник: Министерство на земеделието, отдел "Агростатистика", анкети "Пчеларството в България"

Таблица 7

Съхранение на пчелния мед и стойност на съхранението му (вкл. транспортни и складови разходи)					
Вид на съдовете за съхранение	Стойност за съхранение			Относителен дял на стопанствата, които използват съдове за съхранение по видове	
	2020 г.	2021 г.	Изменение 2021/2020	2020 г.	2021 г.
	(лв./кг)	(лв./кг)	(%)	(%)	(%)
В тенекни	0.33	0.34	3.0%	67.0%	69.6%
Съглени буркани	0.60	0.59	-1.7%	44.1%	42.4%
В пластмасови опаковки	0.64	0.70	9.4%	2.1%	2.4%
Други опаковки	0.22	0.54	145.5%	1.0%	1.2%

Източник: Министерство на земеделието, отдел "Агростатистика", анкети „Пчеларството в България“

Таблица 8

Подвижно пчеларство				
Характеристики	(Ед. мярка)	2020 г.	2021 г.	Изменение 2021/2020 (%)
Пчелни семейства, включени в подвижно пчеларство	(брой)	22 415	28 518	27.2%
Стопанства, практикували подвижно пчеларство	(брой)	260	294	13.1%
Стойност на транспортните разходи и ветеринарните свидетелства	(лева/пчелно семейство)	9.50	11.14	17.3%

Източник: Министерство на земеделието, отдел "Агростатистика", анкети "Пчеларството в България"

През 2021 година само 23 стопанства с 2 644 пчелни семейства са посочили, че имат 27 споразумения (писмени или устни) със земеделски стопани за опрашване на култури.

Методологични бележки

Целта на анкетата е да се определи броят на пчелните семейства към 1^{ви} октомври 2021 г., добитият пчелен мед през календарната 2021 г., реализацията и средни цени (без ДДС) на реализирания пчелен мед, основните разходи по производството и съхранението на пчелен мед, както и да се събере информация за броя на унищожените пчелни семейства през 2021 година и причините за унищожаването им. Резултатите от изследването се използват за изготвяне на анализи и програми за сектора, както и за вземане на управленски решения при провеждане на аграрната политика в пчеларството. Нормативният документ в страната, на който се основава провеждането на статистическото изследване, е Националната статистическа програма за 2021 г. Резултатите от проведеното изследване са в съответствие с изискванията на Регламент (ЕС) № 1368/2015 на Съвета и Регламент (ЕС) № 1308/2013 относно мерките по отношение на помощта в сектора на пчеларството. Използваните определения и дефиниции в анкетата са аналогични на посочените в цитираните регламенти.

Изследвани статистически показатели:

1. Стопанства, отглеждащи пчелни семейства, добив и реализация на пчелен мед – брой стопанства с пчелни семейства; брой пчелни семейства; добит пчелен мед – тонове; среден добив на мед – кг от 1 пчелно семейство; реализиран мед – тонове; цени на реализирания мед – лева за килограм.
2. Реализация на пчелен мед – директни продажби на краен потребител, продажби на търговците на дребно, за преработвателни предприятия, за промишлеността, собствена консумация от домакинството на стопанина.
3. Показатели за провеждане на профилактика, производствени и други разходи по отглеждане на пчелните семейства – стойност на профилактичните третираня срещу вароатоза, разходи за подхранване на пчелите, брой на унищожените пчелни семейства, подвижно пчеларство и съхранение на пчелния мед.

Въпросникът за провеждане на анкетата се състои от 22 въпроса и обхваща административна информация за стопанството, юридически статут, регистрационен номер на пчелина съгласно Наредба № 10 от 1 април 2015 г. за условията за регистрация и реда за идентификация на пчелните семейства, брой пчелни семейства, количество и реализация на произведения пчелен мед, производствени разходи и разходи, свързани със съхранението на пчелиния мед.

Обхват, модел и обем на извадката – извадката (стратифицирана и случайна) е изготвена, като е използван списък на стопанствата с пчелни семейства от проведеното преброяване на земеделските стопанства в България през 2020 година и новосъздадените след 2020 година стопанства, информация за които е получена от регистъра на земеделските стопани по Наредба № 3/1999. Анкетирани са 2 587 стопанства с пчелни семейства. Организацията и контролът на анкетата се извършва от отдел "Агростатистика" при Министерството на земеделието.

Конфиденциалност – националните правила за определяне на конфиденциалността са дефинирани в Закона за статистиката. Съгласно чл. 25 не могат да се разгласяват или предоставят индивидуални статистически данни, както и статистическа информация, която обобщава данните за по-малко от три статистически единици или за съвкупност, в която относителният дял на стойността на изучаван параметър на една единица е над 85 на сто от общата стойност на този параметър за всички единици от съвкупността.

Достъпност и прозрачност – данните за броя на пчелните семейства, унищожените пчелни семейства през годината, за количеството на добития пчелен мед и реализацията на меда са достъпни за потребителите на сайта на МЗМ:

<http://www.mzh.government.bg/bg/statistika-i-analizi/izsledvane-zhivotnovdstvo/danni/>,

съобразно установения срок в Националната статистическа програма и в Календара за разпространение на резултатите от статистическите изследвания, провеждани от Министерство на земеделието.

Разпределение на административните области по статистически райони (NUTS 2) – Северозападен: Видин, Враца, Монтана, Ловеч, Плевен; **Северен централен:** Велико Търново, Габрово, Разград, Русе, Силистра; **Североизточен:** Варна, Добрич, Търговище, Шумен; **Югоизточен:** Бургас, Сливен, Ямбол, Стара Загора; **Югозападен:** Благоевград, Кюстендил, Перник, София-град, София област; **Южен централен:** Кърджали, Пазарджик, Пловдив, Смолян, Хасково.

Публикацията е приключена редакционно на 10 март 2022 г.

За контакти: Министерство на земеделието, отдел "Агростатистика"

E-mail: agrostat@mzh.government.bg

Композиция и печат: Министерство на земеделието, отдел "Агростатистика"

Интернет страница на Министерство на земеделието:
<http://www.mzh.government.bg>